

16 Σεπτεμβρίου 2020

Οι αγαπητοί και δημοφιλείς «36 Ελληνικοί Χοροί» του Σκαλκώτα

Πολιτισμός / Μουσική

Βασίλειος Χάδος, Συντονιστής Περιεχομένου Ενότητας Πολιτισμού - Πεμπουσία

Ο Νίκος Σκαλκώτας διακρίθηκε για τον μεγάλο όγκο συνθετικής παραγωγής αλλά κυρίως για την εκπληκτική πρωτοτυπία της επεξεργασίας και παρουσίασης υλικού ελληνικής δημοτικής μουσικής.

Γεννήθηκε στη Χαλκίδα στις 8 Μαρτίου 1904. Το 1918 αποφοίτησε από το Ωδείο Αθηνών με την ανώτατη διάκριση («Χρυσό Μετάλλιο») για την ερμηνεία του στο «Κοντσέρτο για βιολί» του Μπετόβεν. Την μουσική του κατάρτιση συνέχισε στο Βερολίνο με δασκάλους τον Κουρτ Βάιλ, τον Φίλιπ Γιάρναχ και τον «πάπα της πρωτοπορίας» Άρνολντ Σένμππεργκ, ο οποίος τον εκτιμούσε ιδιαίτερα. Η επιστροφή του στην Ελλάδα το 1933 προκαλεί τον φθόνο και την καχυποψία του μουσικού συντηρητικού κατεστημένου της «Εθνικής Σχολής». Ο Σκαλκώτας παραταύτα συνθέτει πυρετωδώς από το 1935 και ως το 1945 πάνω από 100 έργα. Κλεισμένος στον δικό του κόσμο και αποκομμένος εντελώς από τις ευρωπαϊκές τάσεις ανέπτυξε ένα δικό του, εντελώς προσωπικό ύφος.

Ανάμεσα στα έργα του συγκαταλέγονται και οι οι περίφημοι «**36 Ελληνικοί Χοροί για ορχήστρα**» και το λαϊκό μπαλέτο «**Η Θάλασσα**», που ενσωματώνουν στοιχεία της ελληνικής δημοτικής μουσικής με ένα τρόπο τελείως προσωπικό και πρωτοποριακό. Ο Σκαλκώτας επεδίωκε να συλλάβει την ουσία της εθνικής μας κληρονομιάς την οποία δεν ήθελε μόνο να αξιοποιήσει όπως η πρώτη γενιά των συνθετών της «Εθνικής Σχολής».

Ο ίδιος αναφέρει την ημερομηνία 1934-36 σαν περίοδος σύνθεσης των 36 Ελληνικών χορών για ορχήστρα τους οποίους παρεμπιπτόντως έγραψε μετά από προτροπή του πατέρα του, όταν ο Σκαλκώτας αντιμετώπιζε το ψυχολογικό άλγος

της κατάστασης των Αθηνών. Αφορμές για τους Ελληνικούς χορούς δόθηκαν και από άλλες πλευρές. Η συνεργασία του με την Μουσικόλογο Μέλπω Μερλιέ ήταν κάτι ξεχωριστό. Με το Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών επίσης συνεργάστηκε, το οποίο διέθετε το «Ελληνικό Λαογραφικό Αρχείο» με τις 600 ηχογραφήσεις δημοτικών τραγουδιών.

Με βάση τα παραπάνω μπορούμε να καταλάβουμε τις πηγές έμπνευσης του Σκαλκώτα και το υλικό στο οποίο βασίστηκε και συνέθεσε. Σίγουρα η μεγάλη δεξαμενή από την οποία άντλησε το μουσικό του υλικό, ήταν η ακουστική μνήμη του, την οποία είχε αναπτύξει σε εκπληκτικό βαθμό. και η βιωματική του σχέση με την δημοτική μουσική,

Η προσφορά του στη μουσική μπορεί να συνοψιστεί στη δήλωση του Βάλτερ Γκερ: «Οι 36 Ελληνικοί Χοροί για Ορχήστρα του Σκαλκώτα θα μπορούσαν εύκολα να γίνουν τόσο αγαπητοί και δημοφιλείς όσο οι «Πολοβτσιανοί Χοροί» του Μποροντίν ή οι «Σλαβονικοί Χοροί» του Ντβόρζακ».

Οι «36 ελληνικοί χοροί» είναι κατεξοχήν σύντομοι, συνήθως 2-3 λεπτά ο ένας. Ακολουθεί ο «Χιώτικος II» - **Κάτω στο γιαλό κοντή** - μέσα από τον οποίο μπορούμε να θαυμάσουμε την μαεστρία και την έξυπνη «μοτιβική»επεξεργασία του Σκαλκώτα.

%χοροί&%

<https://bit.ly/3c2wvls>